

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-636397-IV/09/MO

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, 26. I. 2014.

Pan
Cezary Grabarczyk
Minister Infrastruktury

Szanowny Panie Ministrze,

Na tle jednej ze skarg przesłanych w ostatnim czasie do Rzecznika Praw Obywatelskich wyłonił się problem dotyczący uciążliwości związanych z funkcjonowaniem urządzeń oświetleniowych, między innymi reklam umieszczonych na zewnątrz budynków lub w ich otoczeniu. Mieszkańcy budynków, w okolicy których lub na których umieszczono tego typu urządzenia skarżą się, iż reklamy świetlne i dźwiękowe, bardzo często o dość dużej powierzchni, umiejscowione są w zbyt bliskiej odległości od budynków mieszkalnych. Ponadto, podnosi się, iż ekrany reklamowe swym ostrym i migającym światłem nie dość, że oślepiają to i stwarzają mieszkańcom wysoce niekomfortowe warunki zwłaszcza po zmroku.

Rzecznik dostrzegł, że jedynym przepisem regulującym kwestię ekranów reklamowych jest § 293 ust. 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 72 poz. 690 z późn. zmian.) stanowiący, iż urządzenia oświetleniowe, w tym reklamy umieszczone na zewnątrz budynku lub w jego otoczeniu nie mogą powodować uciążliwości dla jego użytkowników ani też przechodniów i kierowców. Jeżeli światło skierowane jest na elewację budynku zawierającą okna, natężenie oświetlenia na tej elewacji nie może przekraczać 5 luksów w przypadku światła białego i 3 luksów w przypadku światła kolorowego lub światła o zmieniającym się natężeniu, błyskowego, ewentualnie pulsującego.

W ocenie Rzecznika tak skonstruowany przepis nie reguluje w sposób zadawalający dopuszczalnych emisji przez ekrany reklamowe pod kątem wizualnym, a nie reguluje jej w

ogóle pod kątem akustycznym. Powyższe sformułowanie mówiące, iż urządzenia oświetleniowe, w tym reklamy umieszczone na zewnątrz budynku lub w jego otoczeniu nie mogą powodować uciążliwości dla jego użytkowników ani też przechodniów i kierowców jest dalece nieprecyzyjne, jego zastosowanie może wiązać się z szeregiem trudności, a także prowadzić do wielu nadużyć.

Należy również mieć na uwadze, że reklamy zarówno świetlne jak i dźwiękowe można uznać za czynniki utrudniające właścicielom lub użytkownikom lokali w znacznym stopniu korzystanie z tych lokali, a co więcej prowadzące nawet do rozstroju zdrowia.

Prawo do niezakłóconego korzystania z mieszkania, jako fundamentalne prawo człowieka objęte jest ochroną przewidzianą przez międzynarodowe akty prawne regulujące prawa człowieka i obywatela oraz akty prawa krajowego. Zgodnie z art. 8 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. z 1993 roku, nr 61, poz. 284 z późn. zm.) każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu podkreśla się, iż prawo do mieszkania nie ogranicza się jedynie do ochrony substancji, z której zostało ono zbudowane i jego fizycznych granic, ale obejmuje także niezakłócone korzystanie z tego mieszkania w zwyczajowo przyjętych granicach. I tak w wyroku ETPC z dnia 16 listopada 2004 roku, nr 4143/02 w sprawie *Moreno Gómez v. Hiszpania*, LEX nr 142240, stwierdza się, że *„Jednostka ma prawo do poszanowania mieszkania w rozumieniu nie tylko właściwej przestrzeni fizycznej, lecz także w rozumieniu niezakłóconego korzystania z tej przestrzeni. Naruszenia prawa do poszanowania mieszkania nie ograniczają się do materialnych lub fizycznych naruszeń, takich jak nieuprawnione wejście do mieszkania, lecz także dotyczą tych, które nie są materialne lub fizyczne, takich jak hałas, emisje, wonie i inne formy ingerencji. [Może to] skutkować naruszeniem prawa osoby do poszanowania jej mieszkania, jeżeli uniemożliwia jej korzystanie z wygód mieszkania. (...) Mimo iż celem art. 8 jest zasadniczo ochrona jednostki przed arbitralną ingerencją ze strony organów władzy państwowej, artykuł ten może być związany z przyjmowaniem przez władze środków zmierzających do zabezpieczenia poszanowania dla życia prywatnego, nawet w sferze relacji jednostek pomiędzy nimi samymi. ”*

Odrębnym, a równie ważnym problemem pozostaje umieszczanie ekranów reklamowych przy drogach. Ekran reklamowy mogą powodować tzw. efekt olśnienia polegający na tym, iż człowiek może zostać oślepiony, a na pewno przez chwilę odwraca

się jego uwaga. Dynamiczne reklamy przeszkadzają, mogą także być niebezpieczne, z uwagi na nieprawidłowe ustawienie, maksymalne natężenie oświetlenia, by były widoczne z dużej odległości. Nie są umiejscowione w pasie drogowym, ale i tak silnie oddziałują na kierowców i pieszych.

Rzecznik dostrzegł, iż regulacja zawarta w cytowanym rozporządzeniu Ministra Infrastruktury niestety nie reguluje w sposób wyczerpujący przedstawionego tematu; przepisy powyższe odnoszą się jedynie do kwestii wizualnej ekranów reklamowych, pomijając równie ważny aspekt akustyczny. Należy nawet stwierdzić, że kwestie uregulowane w zakresie reklam wizualnych zawierają pewne niejasności, bardzo szeroko można bowiem interpretować sformułowanie „urządzenia oświetleniowe, w tym reklamy umieszczone na zewnątrz budynku lub w jego otoczeniu nie mogą powodować uciążliwości dla jego użytkowników ani też przechodniów i kierowców”. Organy nadzoru budowlanego odmawiały interwencji w identycznych sprawach wskazując, że przywołane wyżej przepisy rozporządzenia wprowadzają parametry niemierzalne, co uniemożliwia skuteczną obronę praw osób dotkniętych emitowaniem o znacznej uciążliwości (w załączeniu - kopia pisma Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Zielonej Górze z dnia 25 maja 2010 roku, PINB-0550/41/10-524, obrazującego stanowisko organu nadzoru budowlanego).

W ocenie Rzecznika regulacja dotycząca ekranów reklamowych powinna zostać znowelizowana. Należałoby wprowadzić rozwiązania prawne minimalizujące uciążliwość głośnych i migających ekranów reklamowych, a przede wszystkim - uściślające parametry graniczne, których przekroczenie dawałoby podstawę do interwencji właściwych organów państwa.

W związku z powyższym Rzecznik Praw Obywatelskich na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2001 roku, Nr 14, poz. 147 z późn. zmian.) wnosi o rozważenie podjęcia odpowiednich prac legislacyjnych zmierzających do precyzyjniejszego uregulowania kwestii funkcjonowania urządzeń oświetleniowych między innymi reklam umieszczonych na zewnątrz budynków lub w ich otoczeniu pod kątem audio-wizualnym, bowiem w ocenie Rzecznika obecne uregulowania prawne są w tym zakresie niewystarczające, co grozi naruszeniem praw i wolności człowieka i obywatela.

Łączę wyrazy szacunku
Teresa Jędrzejko